

4 pav. Duobėje 5 aptikta titnago nuoskala. E. Rimkienės nuotr.

Fig. 4. The flint flake discovered in Pit 5.

0 2 cm

3 pav. Duobė 2 ir joje aptiktas suardytas kapas 1 iš PR. J. Sadausko nuotr.

Fig. 3. Pit 2 with disturbed Burial 1, as seen from the SE.

Remiantis 2021 m. tyrimų rezultatais, Palangoje, Paliepgirio kelio sklypo 8A aplinkoje aptiktas į jokią saugomą teritoriją nepatenkantis, preliminariai XVIII–XIX a. datuojamas senkapis ar kaimo kapinės.

The Burials at Paliepgirių Road 8A, Palanga

In 2021, a field evaluation was conducted at Paliepgirio Road 8A, Palanga, after scattered human bones: skull and tibia fragments, were noted during work there. A 17.5 m^2 trench was excavated at the find spot (Fig. 1), revealing the contours of 5 pits in the sterile soil (Fig. 2). The remains of 2 adults, 20 and 30–39 years old, dating to the 18th–19th centuries were discovered in two of them (Fig. 3). The finds included square nails and a single flint flake (Fig. 4).

Robertas Žukovskis

Kapai Vilniuje, M. K. Paco g. 3

2021 m. rugpjūčio–spalio mėnesiais Vilniuje, sklype M. K. Paco g. 3 trijų gyvenamųjų namų statybos ir požeminių komunikacijų tiesimo vietose APC atliko detaliuosius tyrimus ir žvalgymus. Sklypo reljefas nelygus, kalvų šlaitai žemėja Š ir P kryptimis, sklypo viduryje esančio keliuko link. Kalvos apaugusios lapuočiais medžiais ir menkaverčiais krūmais, aukščių skirtumas nuo žemiausio ir aukščiausio žemės paviršiaus taško siekia iki 11 m. V pusėje sklypas ribojasi su M. K. Paco gatve. Remiantis istoriniais Vilniaus m. planais ir piešiniais, iki XVIII–XIX a. teritorija nebuvo užstatyta.

Teritorija, kurioje vykdyti statybos darbai, apima 3747 m^2 plotą. 2017 m. G. Jonutis žvalgomųjų tyrimų metu šioje vietoje aptiko pavienių žmonių kaulų. Sklypo ŠR dalyje, korpuso C statybos vietoje atlikti detalieji tyrimai (1 pav.). Jų vieta suskirstyta į tris 14x7 m dydžio tyrimų plotus (1–3), orientuotus Š–P kryptimi, tarp jų paliekant 1 m pločio kontrolines juostas. Iš viso tirtas 320 m^2 plotas. Iki 0,5–1 m gylio mechanizuotai nukastas viršutinis sujauktas šakningas tamsiai pilkos, pilkos žemės ir smėlio sluoksnis su XX a. statybinėmis ir buitinėmis šiukšlėmis. Likusioje sklypo dalyje (korpusų A ir B pamatų kasimo, požeminių komunikacijų, priešgaisrinio vandens rezervuaro įrengimo vietose) 604 m^2 plote atlikti žvalgymai.

Ploto 1 ŠR kampe 1,1 m gylyje aptikti 3 griautiniai kapai (2 pav.), rasti 3 individų palaikai. Mirusieji palaidoti karstuose. Išlikusios medinių karstų liekanos, geležinių vinių fragmentai. Mirusieji palaidoti vienas greta kito, vienodame gylyje (H_{abs} 120,56–120,65 m), orientuoti ŠV–PR kryptimi, paguldyti ant nugaros, kojos ištiestos, rankos sulenktos ant juosmens.

Kape 1 palaidota 30–40 m. moteris. Kape 2 palaidota vyresnė nei 40 m. moteris. Kape 3 palaidotas 30–40 m vyras. Įkapių kapuose neaptikta. Kapai datuojami XVIII–XIX a. Kapo 1 viršutinė dalis dalinai suardyta įrengiant XX a. pastatėlio mūrinius pamatus. Mirusiojo kaukolė aptikta į Š nuo skeleto, ploto išpjovoje.

Į Š nuo aptiktų kapų ploto Š sienelėje 30–80 cm gylyje fiksuotos XX a. medinio arba mišraus statybos tipo gyvenamosios arba mišrios paskirties pastato pamato liekanos. Išlikęs mūro fragmentas 1,2 m ilgio, iki 77 cm aukščio, mūrytas iš gelsvų ir rausvų 25x12,5x6,5 cm dydžio plytų. Ploto ŠV dalyje aptikta 6x5 m dydžio šiukšlių duobė su XX a. buitinėmis šiukšlėmis. Duobės apačia pasiekta 3,4 m gylyje nuo buvusio žemės paviršiaus. Ploto PV dalyje aptikta kita 2,5x1,8 m dydžio, iki 1,25 m gylio šiukšlių duobė. Jos užpilde buvo tamsiai pilkos žemės, anglių, degėsių, buitinės keramikos ir stiklinių indų šukių. Aptiktos dvi Aleksandro I (Rusijos imperija) varinės monetos: 1869 m. 2 kapeikos ir 1874 m. 3 kapeikos. 0,9–1,1 m gylyje (H_{abs} 120,20–120,60 m) pasiektas 20–60 cm storio pilkos žemės sluoksnis – pirminis žemės paviršius su smulkiomis XVII–XVIII a. buitinės keramikos šukėmis. 1 m gylyje (ploto P dalyje) ir 1,5 m gylyje (ploto Š dalyje) pasiektas smėlio įžemis.

Plotas 2 kastas į R nuo ploto 1. Jo Š dalyje 40 cm gylyje atkastas XX a. mūrinio pamato fragmentas, orientuotas Š–P kryptimi. Išlikęs fragmentas 45–70 cm aukščio, 3,8 m ilgio, 50 cm pločio (3 pav.), mūrytas iš gelsvų 27,5x13x6,5; 25x12,5x7 cm dydžio plytų ir lauko riedulių (20x15; 30x25; 44x37x18 cm). Veikiausiai tai XX a. medinio arba mišraus statybos tipo gyvenamosios arba mišrios paskirties pastato pamato liekanos. Ploto viršutinėje dalyje kasti maišytos struktūros pilkos, tamsiai pilkos žemės, smėlio sluoksniai. Juose aptikta XIX–

1 pav. Tyrimų situacijos planas: detaliųjų tyrimų vieta; 2 – žvalgymų vieta. R. Butrimaitės brėž.

Fig. 1. Situation plan of the investigation: 1 – the excavation sites, 2 – the survey sites.

2 pav. Plote 1 aptikti griautiniai kapai 1–3 iš P. R. Žukovskio nuotr.

Fig. 2. Inhumations 1–3 in Area 1, as seen from the S.

3 pav. XX a. mūrinio pamato fragmentas plote 2 iš Š. R. Žukovskio nuotr.

Fig. 3. A 20th-century masonry foundation fragment in Area 2, as seen from the N.

4 pav. Ploto 3 vaizdas iš P. R. Žukovskio nuotr.

Fig. 4. Area 3, as seen from the S.

XX a. buitinės keramikos, stiklinių indų fragmentų. 0,7–1,2 m gylyje fiksuotas 45–60 cm storio pilkos žemės sluoksnis – pirminis žemės paviršius. Jame aptikta smulkių XVII–XVIII a. buitinės keramikos šukių. 1,35 m gylyje ($H_{abs.}$ 120,77 m) pasiektas smėlio įžemis.

13,5x7 m dydžio **plotas 3** kastas į R nuo ploto 2. Ploto viršutinėje dalyje buvo maišytos struktūros pilkos, tamsiai pilkos žemės, smėlio

sluoksniai su XIX–XX a. buitinės keramikos, stiklinių indų fragmentais. Ploto ŠR kampe fiksuotos 50–80 cm skersmens, 0,8–1 m gylio duobės (4 pav.). Duobių užpilde – juodos žemės ir degėsių sluoksnis su buitinėmis XX a. šiukšlėmis. Rastas Augusto III 1755 m. grašis. 70 cm gylyje sklypo Š dalyje ir 1,3–2 m gylyje P bei R ploto dalyse pasiektas pilkos žemės sluoksnis – pirminis žemės paviršius, kur aptikta smulkių XVII a. buitinės keramikos fragmentų. Rasta nedidelė (3,2x2x1,2 cm) akmeninio kirvuko arba kaltelio dalis (nuoskala). Radinys datuojamas bronzos amžiumi (I tūkst. pr. Kr.). 80–90 cm gylyje (sklypo Š dalyje) ir 2 m gylyje (sklypo R dalyje) pasiektas smėlio įžemis.

Sklypo V dalyje kasant 15x12 m dydžio duobę korpuso A pamatams, jos ŠV dalyje 30–50 cm storio šakningos tamsiai pilkos žemės sluoksnyje aptiktas vienas suaugusio individo dešinysis šlaunikaulis. Giliau buvo smėlio, žvyro ir molio įžemis, kuris korpuso B vietoje pasiektas 50 cm gylyje, priešgaisrinio vandens rezervuaro vietoje – 1,5 m gylyje, o vandentiekio ir nuotekų vamzdyno trasos vietoje, kalvos P šlaite – net 4,5 m gylyje. Archeologinių radinių ar kapų čia nerasta.

The Burials at M. K. Paco St. 3, Vilnius

320 m^2 was excavated on the plot at M. K. Paco St. 3, Vilnius (Fig. 1). Area 1 yielded 3 18th–19th-century inhumations (Fig. 2), Areas 1 and 2 parts of the foundation of a vanished 20th-century wooden or mixed construction, residential or mixed purpose building (Fig. 3). The excavation (at the construction site for Building C) revealed an 0.8–2 m thick cultural layer with base horizons dating to the 17th century (Fig. 4).

Robertas Žukovskis,
Linas Girlevičius

Grupiniai kapai Švitrigailos g. 32 Vilniuje

Archeologiniai tyrimai sklype Švitrigailos g. 32 Vilniuje yra susiję su vykdytu buvusios kojinių ir trikotažo gaminių gamybos įmonės „Sparta“ gamybinių ir administracinių pastatų konversijos projektu. Čia bus statomas pastatų su patalpomis biurams kompleksas. 2020 m. pavasarį žvalgomuosius tyrimus sklype Švitrigailos g. 32 atliko S. Rutkovskis. Sklype ištirta 20 2x2 m dydžio šurfų (bendras 80 m^2 plotas). Archeologijos vertybių neaptikta, fiksuoti XIX–XX a. sluoksniai su XX a. grindinių ir mūrų liekanomis, įžemis pasiektas 0,5–1,95 m gylyje (*ATL 2020 metais*, 2021, p. 693, nr. 429). 2020–2021 m. žiemą tyrimai buvo tęsiami (R. Žukovskis). Dviejuose iš trijų numatytų žvalgymų plotų žvalgyta bendro 542 m^2 dydžio teritorija, aptikta dviejų XX a. pradžia – I puse datuojamų pastatų liekanų, sklypo P dalyje plote 2 – 3 tiksliau nedatuotos žmonių kaulų radimvietės (*ATL 2020 metais*, 2021, p. 693 nr. 430).

2021 m. pavasarį vyko žvalgymai sklypo Švitrigailos g. 32 vidurinėje dalyje, čia tirtas 410 m^2 dydžio plotas 3. Iš 1938 m. Vilniaus plano ir 2020 m. žvalgomųjų tyrimų rezultatų buvo žinoma, kad čia būta pastato. Istorinių duomenų apie šį pastatą, jo paskirtį rasti nepavyko. Pastatas buvo apie 38 m ilgio ir 11,5 m pločio, orientuotas PV–ŠR kryptimi, o prie jo P galo ir Š dalies būta priestatų. Išliko tik pastato juostiniai plytų–akmenų mūro pamatai ir kelios eilės buvusios pastato antžeminės dalies plytų mūro. Prie pastato Š dalies būta priestato, kurio liekanų taip pat aptikta žvalgymų metu, požeminių statinių fragmentų, krosnies liekanų,